

BESLUT

Datum
2006-11-06Ärendenummer
511-8113-05
Vic-natur/RegDOS ID
2005536**BILDANDE AV NATURRESERVATET RÅÖN I LJUNGBY KOMMUN**

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) området på östra delen av Råön som naturreservat. Gränsen för naturreservatet ska vara den gräns som utmärks i fält i enlighet med lantmäteriets inmätning (bilaga 3).

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter ska gälla för reservatet, se nedan under RESERVATSFÖRESKRIFTER.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för reservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen utser Skogsstyrelsen distrikt Kronoberg Östra till förvaltare av reservatet.

Syftet med reservatet är att bevara och utveckla naturvärdena i bokskogar, lövblandskogar samt i väster naturskogsartade barrblandskogar. Strukturer som död ved och gamla ädellövträd ska förekomma i en omfattning som krävs för att rödlistade arter knutna till dessa ska ha ett gynnsamt tillstånd. Huvuddelen av området ska på lång sikt utvecklas mot ett naturlandskap av bokdominerad skog, präglad av naturlig dynamik.

Vetenskapliga undersökningar ska kunna bedrivas i reservatet med hänsyn tagen till områdets skyddsvärda biotoper och arter.

Allmänhetens möjligheter till rekreation i ett naturskönt område ska främjas i den utsträckning det är förenligt med kravet på ostördhet i reservatet. Dessutom ska viktiga kulturhistoriska spår i området bevaras.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden i naturreservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. bedriva täkt av berg, sten, grus, matjord eller andra jordarter;
2. borra, spränga, schakta, gräva, fylla ut, tippa eller dika;
3. uppföra ny byggnad eller ändra befintlig byggnad eller annan anläggning eller anlägga eller hävda tomt kring befintlig byggnad;
4. anlägga luft- eller markledning;
5. anlägga hamn, brygga eller uppläggningsplats för farkoster;
Anmärkning: Befintlig angöringsplats för lastpråm inom området får endast utnyttjas i samband med transporter avseende reservatsområdet.
6. utfodra vilt eller anlägga åtel;
7. avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd;
8. ta bort eller upparbeta dött träd, vindfälle eller grövre grenar;
Anmärkning: Med grövre grenar avses grenar där grövsta änden är större än 10 cm i diameter. Vindfälle eller döda grenar som hamnar olämpligt på fornlämning, rastplats eller anlagd stig, får flyttas till annan närbelägen plats.
9. sprida bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller andra kemiska preparat;
10. ändra florans eller faunans sammansättning genom att föra in, så eller plantera arter;

11. anordna upplag;
12. bedriva transporter genom området som kan förorsaka skada på mark eller vegetation.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet;
2. att de skötselåtgärder utförs inom reservatet, som erfordras för reservatets vård och skötsel:
 - bortröjning och avverkning av gran
 - frihuggning av yngre och äldre bok och ek
 - framröjning och gallring av björkskärmar för föryngring av bok
 - röjning och underhåll av stig och rastplats
 - manuell fläckmarkberedning eller markberedning med maskin som kan ske med samma försiktighet
 - plantering eller sådd av bok och ek
 - skadande av äldre träd och skapande eller tillförsel av grov död ved;
3. iordningställande av anordningar för allmänheten i form av strövstig, rastplats och informations-tavlor;
4. åtgärder för vetenskaplig undersökning som i förväg godkänts av Länsstyrelsen;
5. tillfälliga virkesupplag i samband med skötselåtgärder.

Utfallande virke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller reservatsförvaltaren om inget annat avtalats med fastighetsägaren.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området (gäller för såväl allmänheten som ägare av mark och innehavare av särskild rätt till marken)

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. framföra motordrivet fordon;
2. störa djurlivet exempelvis genom närgånget uppträdande vid boplatser eller liknande;
3. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning, exempelvis genom att gräva, borra, måla, mejsla eller på annat sätt skada berghällar, block eller dylikt;
4. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar;
5. plocka eller gräva upp ris, örter, svampar, mossor och lavar annat än bär och svamp för husbehov;
6. fånga eller samla in insekter, snäckor, maskar eller andra djur;
7. tälta;
8. elda annat än på iordningställd rastplats vid Grönudden;
9. sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch eller liknande anordningar.

Från föreskrifterna C4, C5, C6 och C9 undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning, som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Föreskrifterna under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Föreskrifterna under C träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i länets författningssamling och i ortstidning. Föreskrifterna gäller även om de överklagas.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturminneslagen.

ADMINISTRATIVA DATA

Namn:	Råön
Objektnr:	07-1408
Län:	Kronobergs län
Kommun:	Ljungby
Församling:	Angelstad
Läge:	I östra delen av sjön Bolmen
Gränser:	Se gränsbeskrivning, bilaga 3
Areal:	land 28 ha vatten 0 ha
Fastigheter och markägarkategori:	Bolmstad 2:46, enskilt ägd
Sakägare:	Christer Ervall, Rektorsgatan 22, 254 36 HELSINGBORG
Förvaltare:	Skogsstyrelsen distrikt Kronoberg Östra
Ekonomisk karta:	5D 1e, 5D 1f
Naturgeografisk region:	11 Sydsvenska höglandets och smålandsterrängens myrrika väst- sida
Riksintresse nr:	FG1 Bolmen – riksintresse för friluftsliv. (I riksintresset för

friluftsliv ingår även fritidsfisket.)

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Råön ligger i östra delen av Bolmen, sydost om Bolmsö. Reservatet omfattar delar av öns östra sida och utgörs av en flack höjdrygg med urbergsmorän. Berggrunden utgörs av grå till rödgrå gnejs bildad ur magmatiska djupbergarter. Dominerande jordarter är sandig till moig morän. Ett par meter över nuvarande vattennivån finns äldre strandhak som visar strandlinjen före sänkningen av Bolmen i slutet av 1800-talet.

Inom reservatet finns ett flertal olika skogstyper med de största naturvärdena knutna till den gamla bokskogen i centrala delen. Här finns ett flertal rödlistade mossor och lavar på de äldre bokarnas stammar. De äldsta bokarna är förmodligen drygt 200 år gamla. En rik förekomst av rötade träd och död ved i form av lågor och högstubbar skapar en gynnsam miljö för många vedlevande svampar och insekter. Mindre bokskogspartier finns även i andra delar av reservatet.

I den västra delen finns en grandominerad naturskog där det har gjorts en del plockhuggningar, men inte några mer storskaliga skogsbruksåtgärder. Här finns en fin struktur med äldre granar och lövträd samt död ved av skiftande ålder, bland annat vindfällen från tidigare stormar. Mindre sumpskogspartier med senvuxna granar finns längst i väster. Januaristormen 2005 har skapat nya vindfällen av både gran och löv i reservatet.

Nedanför de äldre strandhaken finns olikåldriga strandskogar av björk, klibbal och gran samt närmast sjön en bård med porsbuskage och vassar. I öster finns hygge med överståndare av äldre bokar, ekar och andra lövträd samt några fina hagmarksekar vid Grönudden. I den södra delen ingår även ett granplanterat hygge där det kommer en riklig självföryngring av framförallt björk som bedöms kunna bli en

bra skärm för föryngring av ny bokskog om granplanteringen avverkas.

I de centrala delarna finns ett fornminnesregistrerat område med fornåkrar där de talrika stenrösen vittnar om en äldre odlingsverksamhet. Detta är särskilt påtagligt i den gamla bokskogen där rösen ligger tätt.

Bolmen har stor betydelse för båturet friluftsliv och vid Grönudden finns en mindre vik som används som anläggningsplats. Härifrån går en stig genom centrala delen av reservatet till öns västra sida. Vid Grönudden finns också en mindre jaktstuga.

En mer detaljerad beskrivning av reservatet finns i skötselplanen, bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Den aktuella delen av Råön finns med i Länsstyrelsens säkerställandeplan över områden som ska skyddas under åren 2001-2003 och i den uppdaterade planen för 2004-2005.

Överenskommelse med dåvarande markägaren (Kvistgran AB) om intrångsersättning träffades i juni 2002 och Naturvårdsverket godkände överenskommelsen den 5 juli 2002.

Förslag till beslut, föreskrifter och skötselplan har upprättats under 2005. Förslag till beslut, föreskrifter och skötselplan daterade 2006-01-11 har skickats till sakägaren, i detta fall markägaren. Länsstyrelsen har förelagt sakägaren att framställa eventuell erinran inom viss tid. Några synpunkter eller erinringar från sakägaren har inte inkommit.

Förslaget till beslut, föreskrifter och skötselplan har skickats på remiss till Skogsstyrelsen och Smålands Museum, vilka har lämnat synpunkter på förslaget.

Smålands Museum har i yttrande meddelat att landsantikvarien inte har några större invändningar eller synpunkter mot det föreslagna beslutet eller sköt-

selåtgårderna. Däremot bör den kulturhistoriska dimensionen i området lyftas fram ytterligare, för att man bättre skall förstå varför området kommit att se ut som det gör idag.

Skogsstyrelsen tillstyrker att naturreservatet bildas i enlighet med Länsstyrelsens förslag men har i sitt yttrande bl.a. påpekat att det bör finnas möjlighet till en försiktig fläckmarkberedning för att underlätta plantering av bok eller groning av bokolon. Skogsstyrelsen anser även att det kan finnas behov av friställning av lövträd så att utveckling av grova stammar inte hindras. Skogsstyrelsen uppger att det i vissa fall kan bli så mycket ris och avverkningsrester, att ris och avverkningsrester endast bör lämnas kvar om det kan gynna föryngringen av ek och bok samt biologisk mångfald. I område 5a-b anser Skogsstyrelsen att granarna, när de fullgjort sin kanteffekt, bör tas bort om de inte har eller förväntas få påtagligt höga naturvärden för att förhindra föryngring av gran. I område 6 a anser Skogsstyrelsen att det är fel att lämna området för fri utveckling och att det bör finnas möjlighet att gynna boken på granens bekostnad. I område 6 b anser Skogsstyrelsen att man bör kunna styra möjligheterna för att få en bra skyddszon genom att röja/gallra lite grand för att få fram stormfasta träd.

Skogsstyrelsen har i sitt yttrande även föreslagit ett antal ytterligare mindre justeringar av beslut och skötselplan vilka Länsstyrelsen huvudsakligen fört in i beslut och skötselplan.

Förslaget till beslut, föreskrifter och skötselplan har även skickats på remiss till SGU, Ljungby kommun, Ekonomistyrningsverket, Länsekologen, Naturskyddsföreningen i Kronoberg, Naturskyddsföreningen i Sunnerbo, Kronobergs Ornitologiska Förening, Bolmens fiskevårdsområde och Claes Grönhagen. Dessa har inte lämnat några synpunkter på förslaget eller meddelat att de haft något att erinra mot förslaget.

MOTIVERING

Syftet med reservatet har angetts ovan. Råön ingår som del i ett större område kring Bolmen som är av

riksintresse för friluftslivet (objekt nr FG 07-01) Områden av riksintresse för friluftsliv ska enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kap 6 § MB skyddas mot åtgärder som kan påtaligt skada natur- eller kulturmiljön.

Råön har i länets naturvårdsprogram, Kronobergs natur, erhållit klass 2 (mycket stora naturvärden) i en tregradig skala, där klass 2 är det näst högsta värdet.

Två nyckelbiotoper med bokskogar och blandskogar inom det nu aktuella området är registrerade i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Inom Råöns södra del, utanför reservatsområdet, finns fyra mindre områden med gammal bokskog som utgör rester av det tidigare, större sammanhängande bokskogsområdet på Råön. Längre i söder finns även ett område som utgörs av en lövsumpskog. Dessa områden är också registrerade i Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering och har skyddats genom att Skogsvårdsstyrelsen har bildat biotopskyddsområden.

I gällande översiktsplan för Ljungby kommun (antagen 2006-06-01) nämns Råön som ett område med stora naturvärden och att Bolmenområdet som helhet har stor betydelse för det rörliga friluftslivet. För Bolmenområdet anges generellt att överföring av lövskog till barrskog inte får ske. Den föreslagna reservatsbildningen omnämns även i översiktsplanen.

I boken *"Skyddsvärda lavar i sydvästra Sverige"* (Arup m.fl. 1997) redovisas den aktuella delen av Råön, tillsammans med sex andra skogsområden i Kronobergs län, som särskilt skyddsvärd med hänsyn till den gamla bokskogens rika lavflora och förekomsten av rödlistade arter.

Aktiviteter såsom tältning, eldning, insamling av djur- och växter samt påverkan på levande och döda träd och buskar som skulle kunna hota de biologiska värdena i området har begränsats eller förbjudits genom föreskrifter.

Även aktiviteter som kan förändra mark och markstrukturen i området genom påverkan på hydrologi,

geologi och kulturhistoriska spår har begränsats eller förbjudits genom föreskrifter.

Bevarandet av naturvärdena i området går inte att förena med skogsbruk och ett långsiktigt skydd av områdets naturvärden kan endast garanteras genom att naturreservat inrättas.

Länsstyrelsen har tagit ställning till inkomna synpunkter och fört in ändringar i beslut och skötselplan. Nedan redovisas och motiveras de synpunkter som inte lett till förändring i förhållande till det remitterade beslutsförslaget, endast delvis lett till förändring eller där uppfattningen i remissvaren skiljer sig åt.

Länsstyrelsen är medveten om att det i vissa fall kan bli mycket ris och avverkningsrester inom området men anser att detta båda gynnar förnygring av ek och bok samtidigt som även vissa insekter gynnas. Länsstyrelsen anser dock att död ved på fornlämning eller som hindrar framkomligheten på stigar eller annan anordning för friluftslivet kan flyttas till annan plats inom reservatet och att detta inte menligt påverkar de biologiska värdena.

Beträffande de äldre granar som finns inom område 5a-b gör Länsstyrelsen bedömningen att gran med höga naturvärden bör lämnas kvar och att en bedömning av vilka träd som ev. bör lämnas kvar som evighetsträd ska ske i enlighet med skötselplanen.

Beträffande förslag på aktiva skötselåtgärder i område 6 a för att gynna bok på granens bekostnad, anser Länsstyrelsen att detta område ska lämnas för fri utveckling. Området har p g a tidigare storskaliga avverkningar och stormens härjningar en mycket viktig funktion som skyddszon och för att dämpa kanteffekterna i den gamla bokskogen i skötselområde 1. Länsstyrelsen bedömer att alla avverkningar i området innebär en risk för ökade kanteffekter. Genom att området lämnas för fri utveckling gynnas inte bara naturvärden knutna till gran, utan även fuktighetskrävande arter knutna till bok. Område 6 a har idag inte några värden knutna till bok som hotas. Områdets struktur (olikåldrighet och relativa ostördhet) gör det tillsammans med behovet av en

skyddszon under en lång tid framöver, lämpligt att lämna för fri utveckling. I område 6 a möts även granen och boken på naturligt sätt, vilket endast sker på ett fåtal ställen i landet. Genom att här låta dem konkurrera fritt, kan man i framtiden få mer kunskaper om vilka naturvärden som den här typen av skog får i takt med att den åldras och mängden död ved ökar. Utvecklingszoner för "granfri" bokskog finns dessutom i andra delar av reservatet.

Länsstyrelsen anser, vid en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1 § och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kapitlen miljöbalken samt med översiktsplanen för Ljungby kommun.

FÖRORDNANDE OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428) jämfört med 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar införas i tidningen Smålänningen.

Delgivningen ska anses ha skett på tionde dagen efter dagen för detta beslut, förutsatt att kungörelsen inom den tiden införts i ovan nämnda tidning.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas genom skrivelse till regeringen. Överklagandet ska dock skickas in till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 VÄXJÖ. Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet senast den 7 december 2006 kungjorts, annars kan inte regeringen pröva överklagandet.

Överklagandet bör innehålla följande:

- Hänvisning till detta beslut, dnr 511-8113-05.
- Vad som ska ändras
- Namnteckning, namnförtydligande och adressuppgifter
- Eventuella handlingar som stöder överklagandet

UPPLYSNINGAR

Beslut i ärendet har fattats av Landshövdingen Lars-Åke Lagrell.

I handläggningen av ärendet, i vilket naturvårds-
handläggare Anette O Andersson varit föredragande,
har även länsrådet Claes Sjöblom, miljövårdsdirektö-
ren Carl-Philip Jönsson, funktionsansvarig för na-
turvård Elisabet Ardö, biträdande länsarkitekten
Gunnel Henriksson, chefsjuristen Lena Stjernqvist
och antikvarie Lars-Erik Englund närvarit.

Lars-Åke Lagrell

Anette O Andersson

Delgivningssätt

Beslutet ska kungöras i länets författningssamlingar
samt i ortstidning.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inklusive karta
3. Gränsbeskrivning
4. Sakägarförteckning inom utredningsområdet
5. Miljöbalkens regler om naturreservat
6. Konsekvensutredning
7. Hur man överklagar
8. Sändlista